

ACTA MVSEI APVLENSIS

APULUM LIII

series *ARCHAEOLOGICA ET ANTHROPOLOGICA*

Fondator

ION BERCIU

Editor

GABRIEL T. RUSTOIU

Colegiul editorial

RADU ARDEVAN - Universitatea „Babeş-Bolyai”, Cluj-Napoca

NIKOLAUS BOROFFKA - Deutsches Archäologisches Institut, Berlin

DANIEL DUMITRAN - Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia

NICOLAE GUDEA - Cluj-Napoca

VALER MOGA - Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia

CHRISTOPHER F. E. PARE - Universitatea „Johannes Gutenberg”, Mainz

ZENO KARL PINTER - Universitatea „Lucian Blaga”, Sibiu

MARIUS PORUMB - Institutul de Arheologie și Istoria Artei, Cluj-Napoca

VOLKER WOLLMANN - Obrigheim

Colegiul de redacție

HORIA CIUGUDEAN - director

RADU OTA - secretar de redacție

GEORGE BOUNEGRU - membru

CONSTANTIN INEL - membru

Adresa de corespondență:

MUZEUL NAȚIONAL AL UNIRII

510010 ALBA IULIA

Str. Mihai Viteazul, 12-14

Tel. 0258/813300

revista.apulum@yahoo.com

www.mnuai.ro; www.muzeuluniriialba.ro; www.anuarulapulum.ro

Correspondence address:

MUZEUL NAȚIONAL AL UNIRII

RO – 510010 ALBA IULIA

Mihai Viteazul St., 12-14

Tel. (+40) (258) 813300

© 2016 MUZEUL NAȚIONAL AL UNIRII, ALBA IULIA

ISSN – 1013-428X

ISSN – 2247 – 8701

ISSN-L – 2247 – 8701

ACTA MVSEI APVLENSIS

APVLVM

LIII

series *ARCHAEOLOGICA ET ANTHROPOLOGICA*

ALBA IULIA

MMXVI

Tehnoredactare: RADU OTA

Traducerea și verificarea textelor în limba engleză: ADINA GOȘA

Textele nepublicate nu se restituie.

S U M A R

CONTENTS – SOMMAIRE – INHALT

RADU OTA, Vasile Moga, maestru al arheologiei clasice.....	XI
RADU OTA, Interviu cu domnul profesor Vasile Moga, la ceas aniversar.....	XVII
GEORGE BOUNEGRU, RADU OTA, Ion Berciu, pionier și maestru al muzeografiei românești (1904-1986).....	XXV

STUDII – STUDIES

SABIN ADRIAN LUCA, FLORENTINA MARȚIȘ, Artefactele litice șlefuite din așezările neolitice timpurii ale culturilor Starčevo-Criș și Vinča. <i>Polished stone artefacts from Early Neolithic Settlements of Starčevo-Criș and Vinča cultures.....</i>	1
SABIN ADRIAN LUCA, TIBERIU BOGDAN SAVA, DORU PĂCEȘILĂ, OANA GAZA, IULIANA STANCIU, GABRIELA SAVA, BIANCA ȘTEFAN, Date radiocarbon ale nivelului III de la Tărtăria-Gura Luncii (cercetările preventive ale anilor 2014-2015) <i>Radiocarbon data from level III at Tărtăria-Gura Luncii site (2014-2015 preventive researches).....</i>	27
ION TUȚULESCU, Notes about a miniatural clay representation of an axe with crossed arms found in Ocnîța, Vâlcea county <i>Notă asupra unei reprezentări miniaturale din lut a unui topor cu brațe în cruce descoperit la Ocnîța, județul Vâlcea...</i>	35
GABRIEL BĂLAN, RALUCA BURLACU-TIMOFTE, TEODOR MUNTEAN, Așezarea din epoca bronzului de la Aiud – <i>Groapa de gunoi</i> . Considerații preliminare <i>Bronze Age settlement at Aiud - Groapa de gunoi. Preliminary report.....</i>	45
MIHAELA BLEOANCĂ, Un complex Wietenberg descoperit în situl de la Ampoița-La Pietre (jud. Alba) <i>A Wietenberg feature discovered at the Ampoița-La Pietre archaeological site.....</i>	83

ILIE LASCU, DAN ANGHEL, CRISTINEL FÂNTÂNEANU, MONICA URSU, CLAUDIU TĂNĂSELIA, Depozitul de bronzuri de la Pianu de Jos <i>The bronze hoard from Pianu de Jos</i>	109
MARIUS-MIHAI CIUTĂ, Un celt din bronz, recent descoperit la Hăpria (com. Ciugud, jud. Alba) <i>A bronze socketed axe, recently discovered at Hăpria (Ciugud parish, Alba County)</i>	143
RALUCA GHEORGHIU, ILIE LASCU, Piese de bronz descoperite în situl de la Alba Iulia - „Recea” <i>Bronze objects discovered at Alba Iulia - „Recea” site</i>	151
CRISTINEL PLANTOS, MARIUS-MIHAI CIUTĂ, Two belt buckles of late Latène period from Craiva – “Piatra Craivii” – recently recovered <i>Două paftale de epocă târzie Latène de la Craiva – “Piatra Craivii” recent recuperate</i>	165
DOINA BENEĂ, Lucrările de aducțiune a apei în Dacia romană. Cu privire specială asupra canalizărilor cu conducte de plumb <i>Die Wasserzuleitung in der Provinz Dacia Romana. Mit besonderer berücksichtigung der Leitungen aus Bleirohren</i>	179
RADU CIOBANU, Statuaria colorată greco-romană – principii estetice și implicații tehnice; exemplele de la Apulum <i>La statuaire greco-romaine colorée: principes esthétiques et implications techniques - les exemples d'Apulum</i>	187
RADU OTA, CRISTIAN TITUS FLORESCU, Observații asupra incintei vestice a castrului roman de la Apulum și câteva constatări istorice <i>Observations about western precinct of the Roman camp at Apulum and some historical remarks</i>	205
DOREL BONDOC, O farfurie creștină descoperită la Romula <i>A Christian plate found at Romula</i>	235
CRISTIAN TITUS FLORESCU, RADU OTA, Un mormânt din secolul X descoperit în incinta fostului castru roman de la Apulum <i>A 10th century grave discovered in the former Roman camp at Apulum</i>	245
AUREL DRAGOTĂ, Un accesoriu cosmetic din jurul anului 1000 în necropola de la Alba Iulia - Izvorul Împăratului <i>A cosmetic accessory from around 1000 AD in the necropolis at Alba Iulia - Izvorul Împăratului</i>	255

FLORIN CIULAVU, ANCA TIMOFAN, Un atelier de prelucrat metale datând din secolele XVIII-XIX, descoperit la Alba Iulia <i>A metalworking workshop dating from the 18th-19th centuries, found at Alba Iulia.....</i>	263
JÓZSEF GÁBOR NAGY, The life and scientific work of Zsigmond Reiner <i>Viața și activitatea științifică a lui Zsigmond Reiner.....</i>	285

RESTAURARE – CONSERVARE – INVESTIGAȚII

RESTORATION – CONSERVATION – INVESTIGATIONS

DAN ANGHEL, Tehnici de restaurare a unor spade celtice descoperite la Gâmbaș <i>The restoration of some Celtic swords discovered at Gâmbaș.....</i>	309
SORIN ȘERBAN, Ceramica romană de la Apulum și împrejurimi. Metode de conservare și restaurare diferite, de la caz la caz <i>Roman pottery from Apulum and neighborhoods. Methods of preservation and reconditioning different cases.....</i>	341

RECENZII ȘI NOTE DE LECTURĂ

REVIEWS AND READER'S NOTES

HORIA CIUGUDEAN, <i>Transformation by Fire. The Archaeology of Cremation in Cultural Context</i> . Edited by Ian Kujit, Colin P. Quinn, Gabriel Cooney, The University of Arizona Press 2014, 322 pag	349
VASILE MOGA, J. R. López Rodríguez, J. Beltrán Fortes (eds.), <i>Itálica, Cien años, Cien Piezas</i> , ed. JUNTA DE ANDALUCÍA, Consejería de Educación, Cultura y Deporte. DIPUTACIÓN PROVINCIAL DE SEVILLA. Área de Ciudadanía, Participación y Cultura, Sevilla, 2014, 238 pag., 104 fotografii color).....	353
FLORIN CIULAVU, Aurel Dragotă, <i>Podoabe și accesorii vestimentare din Banat, Crișana și Transilvania (secolele X-XI)</i> , Cluj-Napoca, Editura Mega, 2014, 261 p.....	357
Lista autorilor.....	363

**Volum omagial dedicat
domnului Vasile Moga,
cu ocazia împlinirii vârstei de 70 de ani**

Vasile Moga

INTERVIU CU DOMNUL PROFESOR VASILE MOGA, LA CEAS ANIVERSAR

Radu Ota: „Domnule profesor, cu prilejul aniversării celor 70 de primăveri, vă urez „mulți ani, multe flori și multe cărți”, propunându-vă totodată să abordăm această aniversare într-o manieră mai degrabă nonconformistă decât clasică. Sunteți mentorul generației mele, dar nu numai. V-ați pus amprenta asupra dezvoltării muzeului din Alba Iulia, iar cercetarea civilizațiilor dacică și romană de pe teritoriul Transilvaniei era mai puțin cunoscută fără valoroasele contribuții pe care le-ați adus. Care este părerea Dumneavoastră cu privire la stadiul cercetării arheologice asupra epocilor în care s-au dezvoltat aceste culturi?”

Vasile Moga: „În primul rând aș dori să îți mulțumesc pentru gândurile și felicitările pe care mi le aduci cu acest prilej care mi-a amintit de expresia *Fugit irreparabile tempus*, lansată în poemul *Georgicele* de marele poet latin Vergilius Maro și, folosind în continuare aceeași limbă latină (ca să fiu malițios, moartă de tot astăzi), o să încerc să răspund între *timorem et spem* întrebărilor pe care mi le vei adresa. Referitor la stadiul cercetărilor arheologice asupra civilizațiilor dacică și romană constat, cu oarecare regret, că asupra culturii materiale și spirituale a strămoșilor noștri ce au viețuit în județul Alba, cu toată diversitatea siturilor încadrate cronologic în intervalul secolelor II a.Chr. - începutul sec. II p.Chr (cetăți, așezări civile - sate, descoperiri de tezaure de podoabe din metale prețioase, în fine, din mii de monede ce circulau atunci) nu se mai ocupă nimeni din cei ce lucrează la Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia, artefactele dacice ajunse până la noi fiind descoperite fortuit sau de așa zișii căutători de comori care mișună încă în acest areal. Nu același lucru îl pot spune despre perioada secolelor II-III ce coincide cu prezența romană aici. Continuă să se acorde o atenție sporită dublului centru urban Apulum, castrului legiunii a XIII-a Gemina, numărului tot mai mare de necropole cu al lor inventar variat etc. Au început și continuă, cel puțin în interiorul fostului lagăr roman, lucrările de restaurare și conservare vizibile la tot pasul în cetate, în vreme ce spre exemplu, în Orașul de Jos, nu s-a întreprins în această direcție nimic. Să pomenim în acest context un alt exemplu, și anume rezultatele cercetărilor de la Alburnus Maior, valorificate în cele trei volume de rapoarte arheologice ce au stârnit interes la noi și chiar în străinătate. Cred că discuția ar mai putea continua, dar consider că e mai bine să ne oprim aici”.

Radu Ota: „Alba Iulia este cel mai întins sit arheologic din România și unul dintre cele mai mari de pe teritoriul Europei. An de an se efectuează cercetări arheologice cu caracter sistematic sau preventiv în diferite puncte din oraș, iar

patrimoniul scos la lumină îmbogățește atât colecțiile muzeului din Alba Iulia, dar și informația documentară. Cunoașteți și Dumneavoastră că volumul foarte mare al cercetărilor de teren implică automat mai puțin timp pentru studierea contextelor istorice și a artefactelor descoperite, iar o serie de informații prețioase pentru înțelegerea trecutului așteaptă să fie publicate în lucrările de specialitate. Cu amărăciune, constat că este o maladie grea a arheologiei românești în general... Situri întregi sau săpături arheologice de mare amploare ajung să nu mai fie publicate vreodată sau, în cel mai fericit caz, doar anumite artefacte mai deosebite din punct de vedere documentar sunt aduse la cunoștința lumii științifice în publicațiile de profil. Ce ar trebui făcut în această direcție? Care ar fi soluțiile de rezolvare a acestei probleme?”

Vasile Moga: „Sunt într-un acord cu tine. Am constatat încă de când eram în activitate avalanșa de săpături arheologice și, legat de ele, varietatea pieselor de inventar mobil scoase la lumină. Faptul că timpul acordat unui șantier sau altuia, de cele mai multe ori cu caracter preventiv, depășește calendaristic 6-8 luni, împiedică valorificarea științifică a rezultatelor investigațiilor din teren, așa încât spațiul de depozitare este deja supraîncărcat. Nu este suficient ca după o campanie sau alta, să se redacteze la rezeală un simplu raport de cercetare și apoi inventarul dintr-un șantier sau altul să fie „uitat” sau, în cel mai fericit caz, selecționat pentru câte o expoziție temporară și editarea unui catalog sumar. Din păcate arheologii noștri își petrec cea mai mare parte a timpului pe teren, revin obosiți și nu mai găsesc timpul și liniștea necesară studiului și publicării rezultatelor, obligatorii unui cercetător care se respectă”.

Radu Ota: „Marele savant Nicolae Iorga afirma: “Preotul, actorul și profesorul nu sunt profesii, ci vocații”. Oare ar trebui să o includem și pe cea de arheolog? La un moment dat, în discuțiile noastre, îmi spuneți că arheologia poate fi practică doar de domni. Care ar trebui să fie calitățile morale și profesionale ale unui tânăr sau ale unei tinere care au de gând să urmeze o asemenea carieră?”

Vasile Moga: „Vorbești despre calități morale și profesionale ale unui virtual arheolog. În opinia mea, să îndrăgească istoria în general și cea a antichității în special, să citească pe lângă literatura de specialitate (națională și internațională) și marea literatură universală, să învețe limbi de circulație internațională, să se pregătească încontinuu și, mai mult, să se preocupe de cam tot ce face parte din domeniul umanistic”.

Radu Ota: „De-a lungul timpului, mai mulți arheologi care în acest moment activează în diverse instituții de specialitate din țară au beneficiat de sfaturile și influența Dumneavoastră în exercitarea profesiei. Puteți nominaliza câteva nume

cu care ați avut colaborări reușite și de care sunteți mândru că v-au continuat munca?”

Vasile Moga: „Aș vrea să încep chiar cu tine, căruia ți-am condus teza de licență și masterat, ți-am urmărit îndeaproape cariera științifică nu numai de teren, dar și prin ceea ce ai publicat până acum. Îmi aduc aminte câteva nume (și nu doresc ca cei pe care nu îi pomenesc să aibă motive de supărare) George Bounegru, Ilie Lascu, Adrian Bolog, Matei Drîmbărean (până în momentul când a devenit funcționar public), Constantin Inel, toți colegi mai tineri de la MNUAI, apoi Iosif Vasile Ferencz – Muzeul din Deva, Mihai Căstăian – Muzeul Orăștie, Cristinel Plantos – Sibiu, și atâția alții din foștii mei studenți, absolvenți ai *Almei Mater Apulensis*. Toți conștienți că meseria de arheolog pentru care s-au pregătit se face cu pasiune pe teren și nu în birou(!), acolo unde este locul studiului și al valorificării științifice a investigațiilor lor”.

Radu Ota: „Sunteți unul dintre arheologii care au aplecare spre fenomenul literar. Scrierile Dumneavoastră se bucură de un limbaj atractiv, care elimină cât mai mult posibil terminologia abstractă folosită de obicei în studiile de specialitate. Care sunt scriitorii care v-au marcat cel mai intens de-a lungul vieții și care ar fi operele pe care un tânăr adolescent ar trebui să le parcurgă pentru a-și cizela spiritul?”

Vasile Moga: „Îmi este greu să dau un răspuns complet la această întrebare. Am citit și continui să citesc mult, alături de monografiile istorico-arheologice, literatură beletristică universală din marii autori francezi, englezi, ruși, germani ori americani. Nu am ocolit nici scrierile autorilor români din secolele XIX – XX. Parcurg cu curiozitate și plăcere volume ce aduc în prim plan personalități de frunte din domeniul culturii și nu în ultimul rând, dată fiind specialitatea pe care mi-am ales-o nesilit de nimeni, proza istorică latină, greacă sau bizantină cu referiri la fapte și evenimente din istoria acestui colț de Europă. Fără a fi obligatoriu, ar fi bine ca înainte de a purcede la lectura unuia sau altuia dintre autorii de mai sus, tânărul adolescent să se informeze asupra epocii în care au trăit, să-i cunoască viața și mai ales scrierile (cele mai multe traduse și în românește)”.

Radu Ota: „Ca absolvent al prestigioasei instituții universitare Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca v-ați bucurat de influența unor mari personalități ale istoriografiei românești cum ar fi Constantin Daicoviciu, Hadrian Daicoviciu, Mihail Macrea, Nicolae Lascu, Ioan I. Russu, Dumitru Protase și Ioan Glodariu. În calitate de student, care a fost profesorul care v-a stârnit cel mai mult admirația și de ce?”

Ne-ați putea prezenta câteva impresii despre modul în care ați interacționat și despre felul în care v-au marcat acești savanți evoluția profesională?”

Vasile Moga: „Ai pomenit câteva din numele unora din mentorii mei de la Universitatea din Cluj. Sunt și acum emoționat când îl evoc pe Hadrian Daicoviciu, cel cu care am săpat în cetatea dacică de la Căpâlna (pe valea Sebeșului) și în punctul Fețele Albe din zona capitalei regatului dac, de la care am învățat ce înseamnă arheologia, pe Nicolae Lascu, originar din Benic (com. Galda de Jos), profesorul cursului de *Istorie Universală Veche* pe care ni l-a predat în anul I de studii universitare. Atât Hadrian Daicoviciu, cât și domnia sa au fost în comisia de doctorat a subsemnatului în anul 1982; de la Ioan I. Russu am învățat tainele epigrafiei latine în care am fost inițiat de Mihail Macrea, profesor de *Istorie Veche a României*. Mă leagă o îndelungată colaborare de academicianul Dumitru Protase, care a împlinit în februarie 2016 frumoasa vârstă de 90 de ani, personalitate care m-a cooptat în colectivul de cercetare a sitului daco-roman de la Obreja (com. Mihalț) și ulterior m-a inclus în mai multe comisii de doctorat la universitatea napocensă. Nu în ultimul rând, îl amintesc pe colegul și prietenul prof. univ. Ioan Glodariu cu care am participat la investigațiile de teren de la Căpâlna, Craiva, Cetea, Lupu, și cu el am redactat monografia cetății dacice de la Căpâlna. Tuturor le sunt recunoscător și le voi purta un adânc respect pentru tot ce au făcut pentru a mă forma ca om și specialist în descifrarea tainelor pământului”.

Radu Ota: „O bună perioadă ați activat la Universitatea ”1 Decembrie 1918” din Alba Iulia și v-ați pus amprenta pe dezvoltarea umană și profesională a multor studenți. Sunt absolvenți care au răspuns așteptărilor Dumneavoastră?”

Vasile Moga: „La Universitatea din Alba Iulia am predat, pentru studenții din anii finali, cursurile speciale de *Epigrafie latină și Romanizarea Daciei*. În primii ani am avut serii de studenți ce au venit de pe băncile liceelor bine pregătiți în domeniul științelor istorice, cărora vroiau să se dedice și care au fost interesați de istoria veche și arheologia dacică și romană, dovadă că la peste 40 dintre aceștia le-am condus tezele de licență și le-am dat recomandări în vederea găsirii unui post la muzeele din Deva, Orăștie, Alba Iulia, Sibiu, Brașov etc., unde activează și în prezent. În ultimii ani de prezență la universitate am constatat, ca și alți colegi profesori, o tot mai slabă pregătire a celor ce au ocupat un loc la facultatea de Istorie; dar nu numai slaba pregătire, dar și delăsarea, absențele numeroase, lipsa de dialog cu mulți dintre ei și, nu îmi este rușine să o spun, lipsa de minime cunoștințe generale, au făcut ca de cele mai multe ori multe locuri cu sau fără plată să nu fie ocupate (situația se poate extinde și în cazul altor centre universitare!”.

Radu Ota: „Domnule profesor, sunteți unul dintre puținii conducători științifici care au acceptat să cedeze drepturile de publicare a săpăturilor arheologice tinerilor colaboratori pentru ca aceștia să se poată afirma în lumea științifică, fără a avea niciun fel de pretenție. Oare mai există asemenea caractere? Dacă da, atunci care ar fi personalitățile care acționează în aceeași manieră?”

Vasile Moga: „Niciodată nu am crezut că voi putea să public toate descoperirile sistematice ori fortuite pe care le-am pus în evidență în cele peste patru decenii de activitate muzeografică. Am considerat că este datoria mea să cedez pentru valorificarea în scris numeroase artefacte celor mai buni dintre tinerii generației actuale. Mulți cărora le-am acordat dreptul de a-mi publica descoperirile îmi sunt și acum recunoscători, după cum sunt și alții care au „uitat” chiar că le-am fost profesor și că le-am oferit, fără a cere nimic în schimb, posibilitatea de a se manifesta pe tărâmul științelor.”

Radu Ota: „Sunteți un pasionat călător, vizitând de-a lungul timpului numeroase orașe și locuri istorice, dovadă fiind cărțile de popularizare a istoriei și patrimoniului universal pe care le-ați scris. Rândurile acestor lucrări redau un stil inconfundabil din care nu lipsește umorul de bună calitate. În mod sigur trebuie să vă fi impresionat un anumit loc sau chiar monument istoric...”

Vasile Moga: „Este foarte adevărat că am călătorit mult, inițial la congrese sau pentru conferințe în occident, unde am făcut cunoscut excepționalul patrimoniu imobil și mobil al județului Alba și nu numai (multe din comunicările mele la aceste manifestări au fost publicate, spre exemplu în Slovenia, Elveția sau Franța). După 1989, în deplasările mele dincolo de fruntariile țării, am îmbinat documentarea științifică cu vizite la mari muzee ori situri arheologice (multe incluse în patrimoniul UNESCO) din Europa, nordul Africii sau Orientul Apropiat, unde am văzut rezervațiile unor centre urbane romane despre care citisem în literatura arheologico-istorică din bibliotecile noastre. Ce m-a impresionat? La repezeală spun Roma cu forurile și muzeele sale celebre, Atena cu templele de pe Acropole, Salonicul cu Arcul lui Galerius ori Poarta Leilor de la Micene, locul de naștere a viteazului *imperator* M. Ulpius Traianus – *Colonia Italica* din Hispania, Baetica, ori *Emerita Augusta*, capitala anticului district al Lusitaniei, Cartagina cu Colina Byrsa, sau marile *thermae* ale lui Antoninus Pius, desigur desele voiaje în Franța cu ale sale situri gallo-romane (Gergovia, Corent), antichitățile păstrate la Luvru, Lyon-ul, anticul *Lugdunum*, cu vestigiile teatrului și amfiteatrului, marele centru de olărie de la Lezoux etc. Nu pot să nu amintesc Iordania cu vestita Petra ori *Cezareea Augusta* din Israel. Și era să uit

Knossos-ul minoic din apropierea Heraklionului, capitala insulei Creta. Lista ar putea continua, dar cred că ți-am oferit un răspuns la întrebarea ta.”

Radu Ota: „România este țara din Uniunea Europeană cu cei mai puțini cititori și cumpărători de carte, librăriile se desființează, numeroase lucrări de doctorat sunt plagiate, iar valorile autentice sunt date la o parte, făcându-se loc tot mai mult imposturii. Ce ar trebui făcut în această direcție? Cum ar trebui acționat?”

Vasile Moga: „Plagiatul la noi, chiar și în lumea arheologilor, a devenit o practică curentă, o instituție dacă vrei. Exemplele sunt numeroase pentru a le pomeni aici și acum. O selecție a tezelor de doctorat originale, un mai atent control din partea celor ce conduc o dizertație sau alta, un control riguros al bibliografiei citate (dacă a parcurs-o sau nu) și o lectură atentă a textului ar putea aduce, cred eu, un aport la admiterea sau neadmiterea unei asemenea lucrări. Doctoratul, ca pregătire superioară a candidatului, nu trebuie să devină o „modă”, iar titlul de doctor nu este obligatoriu în cariera celui care copiază fără jenă din travaliul altora. Comisiile de acordare a acestor titluri trebuie să fie mai exigente și să nu permită din start oameni nepregătiți din punct de vedere științific și ... moral”.

Radu Ota: ”În țara noastră a luat amploare de câțiva ani ”fenomenul detectoriștilor”, iar persoane neavizate ”se plimbă” cu asemenea aparate, afectând situri antice și medievale, recuperând diverse artefacte pe care le scot din contextul arheologic. În cel mai bun caz ajung în colecțiile muzeelor, dar în mare măsură iau drumul comerțului de antichități de pe piața neagră. Ce măsuri ar trebui luate de statul român pentru stoparea acestui flagel?”

Vasile Moga: „Fenomenul de care vorbești a apărut și s-a extins imediat după anul 1990, ținta lui primară fiind artefactele din metale prețioase și, ulterior, alte valori patrimoniale românești. Scoaterea ilegală din țară a acestor piese ce au inundat piețele occidentale s-a făcut de către echipe ce aveau legături cu omologi „de dincolo”, care plasau obiectele atât unor particulari, cât și unor case de licitații. Există slabe rezultate în urma cărora o infimă parte din artefacte a fost adusă, cu eforturi pecuniare, în țară. Lipsește legislația clară menită să apere valorile cu care alții s-ar mândri. Vina este nu numai a Ministerului Culturii care se ocupă mai mult vocal (vezi tărașoșii Cumințenia Pământului) de acest aspect al apărării patrimoniului național, dar și a altor organe care „închid ochii” la această practică neortodoxă.

Radu Ota: „Aveți vreun regret cu privire la activitatea Dumneavoastră profesională?”

Vasile Moga: „Ca orice om cu capul pe umeri am regretul că de multe ori, fără să mă concentrez asupra activității mele științifice, am căzut în plasa unor binevoitori care mi-au dorit „binele”. Regret apoi faptul că încă nu s-a demarat proiectul de conservare-restaurare a cetății dacice de la Căpâlna, la care în anul 2010 ne-am angrenat fără un rezultat palpabil. Nu în ultimul rând văd, și nimeni nu mi-o va lua în nume de rău, cred, dezinteresul față de anuarul *Apulum* ce cu fiecare număr are un sumar tot mai subțire, articolele, studiile și comunicările fiind, an după an, tot mai modeste (asta ca să fiu elegant în limbaj)”.

Radu Ota: „Dacă nu ați fi ales profesia/vocația de arheolog, cu ce altceva ați fi dorit să vă ocupați?”

Vasile Moga: „Dacă ar fi să o iau de la început aș alege aceeași meserie căreia i-am dedicat viața, având în minte un citat al unui poet al cărui nume îmi scapă: „numai arheologul are dreptul să intre în istorie cu târnăcopul””.

Radu Ota: ”Domnule profesor, vă urez încă o dată multă sănătate, putere de muncă și cât mai mulți ani alături de noi”.

Alba Iulia,
21 octombrie 2016